

РОЗВИТОК МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ

Інформатизація суспільства впливає на модернізацію змісту гуманітарної освіти в контексті реформування системи вищої освіти України. Імплементация новітніх інформаційно-комунікаційних, комп'ютерних та педагогічних технологій під час організації та здійснення освітнього процесу спричиняє зміни у змісті освітніх програм, які скеровуються на розвиток професійних компетентностей, формування вмінь та навичок, необхідних для підготовки майбутніх фахівців. Зазначимо, що істотне значення у системній модернізації освіти відводиться інтеграційним процесам, які сприяють посиленню міжнародної співпраці, покращенню економічній взаємодії у проведенні наукових досліджень, побудові освітніх програм відповідно до вимог розвитку суспільства.

Підкреслимо, що економічні, політичні та соціальні чинники зумовлюють проведення освітніх реформ на сучасному етапі побудови нової моделі освіти з метою впровадження новітніх концептуальних підходів для розвитку конкурентоспроможної особистості. Реалізація компетентнісного, особистісно орієнтованого та комплексного підходів у процесі конструювання навчальних і робочих програм освітніх компонент орієнтується на поєднання теорії та практики, ретельний добір технологій, методів і засобів організації освітнього процесу.

Модернізація змісту освіти та освітніх програм здійснюється на засадах сучасних педагогічних концепцій до удосконалення професійних якостей здобувачів вищої освіти. Поняття «компетентність» у цьому контексті розглядаємо як збалансоване поєднання теоретичного та практичного досвіду задля удосконалення професійного розвитку особистості. Згідно з положеннями викладеними у програмі (DeSeCo), «компетентність» – це здатність скоординувати соціальні потреби, вимоги ринку праці та практичний досвід людини. Компетентності формуються у таких площинах: соціальній, економічній, політичній, культурній і проявляються упродовж усього життя особистості. Зазначимо, що компетентність визначається як сукупність знань, вмінь та навичок, скерованих на розвиток свободи самостійного вибору, що змінює соціальну поведінку людини [3].

Розвиток міжкультурної компетентності здійснюється відповідно до основних положень, висвітлених у нормативних документах (Загальна декларація прав людини, Конвенція про захист прав людини та основних свобод, Закон України «Про освіту», Сучасна професійна (професійно-технічна освіта) на період до 2027 року). В офіційних документах йдеться про необхідність впровадження міжкультурної освіти, оскільки це запобігатиме дискримінації, релігійним конфліктам, нетерпимості та ін.; сприятиме реалізації проектів програм міжнародної співпраці, міжкультурній взаємодії, міжособистісному спілкуванню, модернізації змісту освітніх програм,

створенню умов для проведення заходів, націлених на поглиблення знань про полікультурне суспільство [2, с. 88-92].

У працях вітчизняних і зарубіжних дослідників розвиток міжкультурної компетентності враховує певні складові: міжособистісна взаємодія, інтерактивність, емоційність, мотивування. Міжкультурна компетентність досліджується у процесі аналізу комунікації між представниками різних етнічних груп, вирішення розбіжностей під час взаємодії, подолання конфліктних ситуацій. Міжкультурна компетентність – здатність адаптуватися до нових культурних контекстів, іншомовного оточення; здатність ефективно використовувати набуті знання та вирішувати проблеми у професійному спілкуванні. Проблема міжкультурної комунікації висвітлюється через розгляд взаємодії суб'єктів, оцінку їх поведінки, аналіз мети комунікації, стилів мовлення. Міжкультурна освіта спрямовується на пошук можливостей для реалізації основних принципів формування міжкультурного діалогу під час освітнього процесу. Розвиток міжкультурної компетентності на практичних заняттях реалізується через впровадження завдань, що імітують умови, наближені до реальних [1]. Звернімо увагу на те, що тенденції до міжкультурного спілкування, гуманітаризації та інтеграції відображаються у змісті освітніх програм, програмних результатах, імплементації новітніх технологій, методів і форм організації освітнього процесу в ЗВО.

Отже, модернізація змісту освіти як сукупність змін, зосереджених на осучасненні мети освітніх програм, навчальних планів та програмних результатів, вносить корективи щодо розробки додаткових умов для формування міжкультурної компетентності: впровадження нових форм, методів і засобів спілкування, сучасних мовних технологій; дослідження соціального середовища та культурного простору особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кравченко Г. Ю., Лю Я. Сутність і структура міжкультурної компетентності майбутніх перекладачів. *Імідж сучасного педагога*, 2023. (2(197)), С. 42–46. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2021-2\(197\)-42-46](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2021-2(197)-42-46)
2. Пришляк О. Ю. Формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців соціономічних професій: теоретичний контекст: монографія / за наук. ред. В. П. Кравця. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2021. 556 с.
3. Definition of Selection of Competencies (DeSeCo): Theoretical and Conceptual Foundation / S. D. Rychen, L. H. Salganik. Neuchatel, 2002. 27 p.